

Yttrande över delbetänkande Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik

Svenskt Friluftsliv tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på Delbetänkande av SVESAM – Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling: Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik, LI2025/01327.

Inledning

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för friluftsrörelsens organisationer och samlar 28 ideella friluftorganisationer i Sverige som tillsammans har 2 miljoner medlemskap, varav minst 300 000 är barn och ungdomar. Tillsammans består organisationerna av närmare 7 000 lokala- och regionala föreningar som varje år aktiverar och engagerar ett stort antal människor i befolkningen utöver sina fasta medlemmar. Friluftsrörelsen är landets tredje största folkrörelse och bidrar genom sin verksamhet till ökad folkhälsa, välbefinnande, meningsfull fritid och lokal utveckling. Friluftslivet är inte minst starkt representerat och en tillgång i gles- och landsbygdsmiljöer.

Svenskt Friluftsliv övergripande syfte är att fungera som företrädare och samlade kraft för friluftorganisationerna såväl när det gäller övergripande friluftrelaterade frågor som frågor som rör civilsamhället. Svenskt Friluftsliv bidrar till ett hållbart friluftsliv i Sverige genom kunskapsspridning, främjandet av organiserat friluftsliv och allmänt bidra till goda förutsättningar till vistelse i naturen på ett hållbart sätt.

Våra ståndpunkter och inspel

Vi ser i våra nationella undersökningar att friluftslivet i Sverige är starkt och har en viktig roll att spela i utvecklingen av svenska landsbygds- och glesbygdsområden. Friluftsliv är inte bara viktigt för hälsan och folkhälsan, utan bidrar även till lokal och regional utveckling, ökad konkurrenskraft, bidrar till territoriell sammanhållning och för människor närmare varandra (Svenskt Friluftsliv, 2023). Det finns ett betydande ekonomiskt värde förknippat med friluftsliv: En nationell studie visade år 2023 (Svenskt Friluftsliv & Mittuniversitetet, 2023) att friluftslivet bidrar med 231 miljarder kr i ekonomiskt värde och över 170 000 arbetstillfällen årligen genom den konsumtion som uppstår när invånare i Sverige ägnar sig åt friluftsliv.

Friluftslivet bidrar även till att höja krisberedskapen i samhället. Att kunna rena vatten, göra upp eld, laga mat utan el eller ta hand om sig själv och andra vid en olycka är inte bara en fridisaktivitet. Det är grundläggande krisberedskap. Dessa färdigheter kan avgöra om en individ klarar sig när samhällets resurser är pressade, ner elen är borta eller vattnet slutar rinna i kranen. Detta är kompetenser som i en kris- eller krigssituation kan utgöra ovärderliga tillgångar för vårt land. Kompetens inom friluftsliv är därför krisberedskap i praktiken. Invånare i landsbygdsområden tenderar att ha bättre färdigheter för att klara sig i naturen jämfört med invånare i större städer (Svenskt Friluftsliv, 2025).

Delbetänkandet anger att det är relativt oklart vilka värden som bidrar till territoriell sammanhållning. Svenskt Friluftsliv vill lyfta fram att friluftsliv, goda förutsättningar till friluftsliv och en stark friluftsrörelse i landsbygd är ett av dessa viktiga värden och som skulle kunna stärkas genom att förtydliga den regionala utvecklingspolitikens och landsbygdspolitikens roll för att utveckla friluftslivet.

Delbetänkandet ställer ett antal frågor, inklusive om det finns behov av att förändra och förtydliga statliga myndigheters, inklusive länsstyrelser, och regioners ansvar och uppgifter inom den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken.

Svenskt Friluftsliv ser, inom ramen för den nationella friluftspolitiken, ett stort behov av en starkare struktur och ansvar för friluftslivsarbetet regionalt. I det behovet finns även behov av tydligare mål för att följa upp politiken på det regionala planet, tydligare ansvarsfördelning, uppföljning, utvärdering och styrning. Många kommuner efterfrågar stöd, samverkan och resurser att utveckla friluftslivsarbetet såväl inom kommunen som över kommungränserna och med regionen. En annat behov rör bättre samverkan med civilsamhällets organisationer i friluftslivsfrågor regionalt. Den regionala utvecklings- och landsbygdspolitiken spelar en viktig roll för att stärka friluftslivet.

Referenser:

Svenskt Friluftsliv (2023) Friluftslivets och naturens mervärden och samhällsnytta - En kunskapssammanställning om friluftslivets betydelse för folkhälsa och ett hållbart samhälle. Redaktör: Johan Faskunger. Stockholm.

Svenskt Friluftsliv & Mittuniversitetet (2023) Friluftslivets ekonomiska värde - en uppföljande enkätundersökning. Stockholm & Östersund.

Svenskt Friluftsliv & Novus (2025) Friluftsvanor, naturberedskap och kunskap om allemansrätten hos vuxna i Sverige. Stockholm.

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.svensktfriluftsliv.se